

Құрылтайшы және баспагер:
«Қазақстан Республикасының
Заңнама және құқықтық
ақпарат институты» ШЖҚ РМК
2006 жылдан бастап шығады
Журналдың материалдары
www.zqai.kz

сайтында орналастырылған
Заң ғылымдары бойынша
диссертациялардың негізгі ғылыми
нәтижелерін жариялауға арналған
басылымдар тізіліміне енгізілген
(ҚР БҒМ БҒСБК 30.05.2013 ж.
№894 бұйрығы)

Редакциялық кеңес құрамы
Сәріпбеков Р.Қ. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан) – (төраға)
Абайділдинов Е.М. – з.ғ.д. (Нұр-
Сұлтан, Қазақстан)
Абызов Р.М. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Белых В.С. – з.ғ.д. (Екатеринбург,
Ресей)
Губин Е.П. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Мельник Р.С. – з.ғ.д. (Киев, Украина)
Моисеев А.А. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Муромцев Г.И. – з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)
Рахметов С.М. – з.ғ.д. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Малиновский В.А. – з.ғ.д. (Нұр-
Сұлтан, Қазақстан)
Унзила Шапақ – з.ғ.д. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)

Бас редактор
Дүйсенов Е.А. – з.ғ.к.

Редакциялық алқа құрамы
Азер Алиев – PhD (Киль, Германия)
Айымбетов М.А. – ҚР еңбек сіңірген
мәдениет қайраткері (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Байниязова З.С. – з.ғ.к. (Саратов,
Ресей)
Қазбаева Ә.Ғ. – з.ғ.к. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Казиев З.Ғ. – з.ғ.к. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Киязова А.Ж. – (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Қоныс В.Т. – з.ғ.к. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Құлжабаева Ж.О. – з.ғ.к. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Кулиспаева М.Ж. – PhD (Нұр-
Сұлтан, Қазақстан)
Нұрғазин Б.Қ. – з.ғ.к. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Нұрмағамбетов Р.Ғ. – PhD (Челябинск,
Ресей)
Примашев Н.М. – з.ғ.к. (Нұр-Сұлтан,
Қазақстан)
Рахымбердин К.Х. – з.ғ.д. (Өскемен,
Қазақстан)
Тегізбекова Ж.Ч. – з.ғ.к. (Бішкек,
Қызығстан)

Журнал редакциясы
Джамбуршин К.А.
Колтубаева Г.Б.
Ердешева Д.Т.
Жұмагелдина Б.Ж.
Байленова А.Қ.
тел.: 8 (7172) 26-61-29

Қазақстан Республикасы Ақпарат
және коммуникациялар министрлігі
Ақпарат комитетінің
БАҚ есепке қою туралы куәлігі
№ 17761-Ж 25.06.2019 ж.
(Алғашқы есепке қою кезі
№6592-Ж. 07.09.2005 ж.)

Мекен-жайы:
Қазақстан Республикасы, 010000,
Нұр-Сұлтан қ., Д. Қонаев к., 12/1
«Сулы-жасыл желекжол» БО
тел.: 8 (7172) 57-03-42
www.zqai.kz
E-mail: instzak-kz@mail.ru,
institutzakonodatelstva@gmail.com

МАЗМҰНЫ

Редакция бағанасы	8
<i>Әділет вице-министрі Н.В. Панның ҚР Парламенті Сенаты жанындағы Заң шығару процесін жетілдіру жөніндегі кеңестің I отырысында сөйлеген сөзі, 5 желтоқсан 2019 ж.</i>	12
Конституциялық және әкімшілік құқық	
Р.Қ. СӘРПЕКОВ Кейбір еуропалық елдерде әкімшілік сот ісін жүргізудегі соттың құқықтық мәртебесіне салыстырмалы-құқықтық талдау.	15
В.Т. ҚОНЫС, Қ.Қ. ҚАНИЕВА Қазақстан Республикасындағы соттар мен сот жүйесінің қызметі туралы заңнаманы жетілдірудің кейбір мәселелері.	25
Б.Қ. НҰРҒАЗИНОВ, А.С. ТӨЛЕПБАЕВА Жария-құқықтық дауларды талқылаудың соттық тәртібі: қазіргі жағдайы және даму үрдісі.	34
Азаматтық және азаматтық іс жүргізу құқығы	
Е.А. ДҮЙСЕВ Инвестициялық қызметте экологиялық талаптарды жетілдіру туралы мәселеге.	42
А.Ж. КИЯЗОВА Коммерциялық емес ұйымдар қоғамдық мониторингте: құқықтық реттеу және қолдану тәжірибесі.	48
С.К. ИДРЫШЕВА Мәміле нысаны және жылжымайтын мүлікке құқықтарды мемлекеттік тіркеу.	57
Қылмыстық құқық және қылмыстық процесс	
А.Н. АҚПАНОВ, Л.Е. НҰРЛЫМБАЕВА «Қылмыстық құқық бұзушылықтардың айқындығы» дефиницияның өлшем-шарттары.	65
Е.В. МИЦКАЯ Қылмыстық істер бойынша сотқа дейінгі медиация: қазіргі жағдайы және даму перспективасы.	71
А.Т. КӘРІПОВА, Е.А. ОМАРОВ, Б.Ж. ШОТКИН, Н.С. ӘЛІМҚҰЛОВ, Р.Ш. ҚАРЫМСАҚОВ Сот сараптамасы құнын анықтау әдістемесі: сыни экономикалық талдау.	80
Халықаралық құқық және салыстырмалы құқықтану	
Р.Ғ. НҰРМАҒАМБЕТОВ Конституциялық реттеу шектері: Ресей мемлекетінің дамуының қазіргі жағдайындағы түсінігі және жіктелуі.	90
А.Е. ӘБДІРАЙЫМОВА, Б.А. ЖҮСІПОВА Мемлекеттердің ауылшаруашылығында азық-түлік қауіпсіздігімен байланысты мәселелерді шешудегі ынтымақтастығын халықаралық-құқықтық реттеу.	97
Құқықтық мониторинг	
С.И. КЛИМКИН Жеке құқықтың салалық құрылымының жекелеген мәселелері.	107
А.Қ. ҚАНАТОВ, Е.К. АХМЕТОВ Сот жүйесіндегі сыбайлас жемқорлықсыз құқықтық мемлекет (конституциялық-құқықтық материясын талдау).	116
Г.Б. ҚЫСЫҚОВА Заңнаманың тиімділігін болжамды бағалау.	124
А.Ө. ҚАЛИЕВА Қазақстан Республикасының заңнамасы салаларының жіктелісінің өзекті ету арқылы заңнаманың сапасын арттыру.	134
Мемлекеттік тілдегі заң шығармашылығы практикасынан	
Л.С. ТҮРҒАНБАЕВА, Т.С. ЕРЕМЕНКО Латын қарпіне өтудің теріс және оң салдары.	144
Ғ.Д. МАҚАНОВА, Қ.Ә. АЙНАБАЕВА Халықаралық келісімдердегі кейбір грамматикалық мәселелер туралы.	149
Жас ғалым мінбері	
А.Ж. ҚАЛМАҒАМБЕТОВ, Г.Н. КҮЗЕМБАЕВА «Ойыншықтардың қауіпсіздігі туралы» Қазақстан Республикасы Заңын талдау нәтижелері туралы (аналитикалық анықтама материалдары бойынша).	154

Ә.Б. АРЫСТАН, Г.С. ТАТЕБАЕВА Жария құқықтың заңды тұлғалары құқықтық категориясын Қазақстанда енгізудің алғы-шарттары мен болашағы.....	162
А.Т. БЕКЕН Жасанды интеллектімен жабдықталған роботтардың құқық субъектілігінің кейбір мәселелері.....	170
Ф.П. ДОСАНОВА, Б.Б. ЕРМЕКБАЕВ Қазақстан Республикасының Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексі жобасының кейбір ережелерін талқылау шеңберінде әкімшілік әділетті енгізу перспективасы туралы.....	176
Д.Б. ҚАСҚАБАЕВА Қазақстанның терроризммен күрестегі құқықтық іс-әрекеттері.....	185

Ғылыми өмір хроникасы

Қазақстан Республикасы Заңнама және құқықтық ақпарат институты делегациясының жұмыс сапары туралы ақпараттық хабарлама, Мәскеу қ., 2019 жылғы 15-18 қазан.....	194
Қазақстан Республикасы Заңнама және құқықтық ақпарат институты делегациясының жұмыс сапары туралы ақпараттық хабарлама, Ашғабат (Түрікменстан) қ., 2019 жылғы 5-9 қараша.....	200
Қазақстан Республикасы Заңнама және құқықтық ақпарат институты делегациясының жұмыс сапары туралы ақпараттық хабарлама, Алматы қ., 2019 жылғы 13-15 қараша.....	204
Дөңгелек үстел туралы ақпараттық хабарлама, Нұр-Сұлтан қ., 2019 жылғы 15 қараша.....	208
Қазақстан Республикасы Заңнама және құқықтық ақпарат институты делегациясының жұмыс сапары туралы ақпараттық хабарлама, Мәскеу қ., 2019 жылғы 18 қараша.....	211
Қазақстан Республикасы Заңнама және құқықтық ақпарат институты делегациясының жұмыс сапары туралы ақпараттық хабарлама, Новосибирск қ. (Ресей Федерациясы), 2019 жылғы 19-20 қараша.....	214
Қазақстан Республикасы Заңнама және құқықтық ақпарат институты Ғылыми кеңесінің кеңейтілген отырысы аясында іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеу нәтижелерінің таныстырылымы туралы ақпараттық хабарлама, 2019 жылғы 22 қараша.....	220
Қазақстан Республикасы Заңнама және құқықтық ақпарат институты мен Ш. Шаяхметов атындағы «Тіл-Қазына» ұлттық ғылыми-практикалық орталығы ғылыми кеңестерінің бірлескен отырысы туралы ақпараттық хабарлама, 2019 жылғы 4 желтоқсан.....	225
Қазақстан Республикасы Заңнама және құқықтық ақпарат институты Ғылыми кеңесінің кеңейтілген отырысы аясында іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеу нәтижелерінің таныстырылымы туралы ақпараттық хабарлама, 2019 жылғы 6 желтоқсан.....	228

«Жаршының» мұрағат беттері

Р.Қ. ҚАНАТОВ Қазақстан Республикасының тауар белгілерін, өнеркәсіптік меншік объектілерін және селекциялық жетістіктерін құқықтық қорғау саласындағы қолданыстағы заңнамасын жетілдіру мәселелері («Зияткерлік меншік саласындағы заңнаманы жетілдіру: Қазақстанның ЕАЭО және ДСҰ қатысуы жағдайында ЭЫДҰ тәжірибесін ескеру» атты іргелі және ғылыми-қолданбалы зерттеудің талдамалық есеп материалдары негізінде) (ҚР ЗИ Жаршысындағы мақала, №4(45)-2016. – 232-240 бб.).....	233
Ә. АРЫСТАН З.ғ.м. Р.Қ. Қанатовтың «Қазақстан Республикасының тауар белгілерін, өнеркәсіптік меншік объектілерін және селекциялық жетістіктерін құқықтық қорғау саласындағы қолданыстағы заңнамасын жетілдіру мәселелері» ғылыми жариялымына қайтып оралғанда.....	241

Библиография

К. Malfliet, А. И. Абдуллин, Г. Р. Шайхутдинова [және басқалары]; жауапты ред. Р. Ш. Давлетгильдеев «Региональные аспекты интеграции: Европейский союз и Евразийское пространство» атты монографияға рецензия. – М.: Статут, 2019. – 239 б.....	248
---	-----

Даналық ойлар

250

Учредитель и издатель:
РГП на ПХВ «Институт
законодательства и правовой
информации Республики Казахстан»
Издается с 2006 года
Все материалы журнала размещаются
на сайте www.zqai.kz
Включен в перечень изданий
для публикации основных научных
результатов диссертаций
по юридическим наукам
(Приказ ККСОН МОН РК №894
от 30.05.2013 г.)

Состав Редакционного совета
Сарпеков Р.К. (Нур-Султан, Казах-
стан) – (председатель)
Абайдылинов Е.М. – д.ю.н. (Нур-
Султан, Казахстан)
Абызов Р.М. – д.ю.н. (Москва, Россия)
Белых В.С. – д.ю.н. (Екатеринбург,
Россия)
Губин Е.П. – д.ю.н. (Москва, Россия)
Мельник Р.С. – д.ю.н. (Киев, Украина)
Моисеев А.А. – д.ю.н. (Москва, Россия)
Муромцев Г.И. – д.ю.н. (Москва,
Россия)
Рахметов С.М. – д.ю.н. (Нур-Султан,
Казахстан)
Малиновский В.А. – д.ю.н. (Нур-
Султан, Казахстан)
Унзила Шапак – д.ю.н. (Нур-Султан,
Казахстан)

Главный редактор
Дюсенов Е.А. – к.ю.н.

Состав Редакционной коллегии
Азер Алиев – PhD (Киль, Германия)
Айымбетов М.А. – заслуженный
деятель культуры РК (Нур-Султан,
Казахстан)
Байниязова З.С. – к.ю.н. (Саратов,
Россия)
Казбаева А.Г. – к.ю.н. (Нур-Султан,
Казахстан)
Казиев З.Г. – к.ю.н. (Нур-Султан,
Казахстан)
Киязова А.Ж. – (Нур-Султан,
Казахстан)
Конусова В.Т. – к.ю.н. (Нур-Султан,
Казахстан)
Кулжабаева Ж.О. – к.ю.н. (Нур-
Султан, Казахстан)
Кулиспаева М.Ж. – PhD (Нур-Султан,
Казахстан)
Нургазинов Б.К. – к.ю.н. (Нур-Султан,
Казахстан)
Нурмагамбетов Р.Г. – PhD (Челябинск,
Россия)
Примашев Н.М. – к.ю.н. (Нур-Султан,
Казахстан)
Рахимбердин К.Х. – д.ю.н. (Усть-Ка-
меногорск, Казахстан)
Тегизбекова Ж.Ч. – к.ю.н. (Бишкек,
Кыргызстан)

Редакция журнала
Джамбуршин К.А.
Колтубаева Г.Б.
Ердешева Д.Т.
Жумагелдина Б.Ж.
Байленова А.К.
тел.: 8 (7172) 26-61-29
*Свидетельство о постановке
на учет СМИ № 17761-Ж
от 25.06.2019 г. Комитета информации
Министерства информации и
коммуникаций Республики Казахстан
(Первичная постановка на учет
№6592-Ж. 07.09.2005 г.)*

Адрес:
Республика Казахстан, 010000,
г. Нур-Султан, ул. Д. Конаева, 12/1
БЦ «На Водно-зеленом бульваре»
тел.: 8(7172) 57-03-42
www.zqai.kz
E-mail: instzak-kz@mail.ru,
institutzakonodatelstva@gmail.com

СОДЕРЖАНИЕ

Колонка редакции	9
<i>Выступление Вице-министра юстиции Н.В. Пан на I заседании Совета по совершенствованию законотворческого процесса при Сессии Парламента РК, 5 декабря 2019 г.</i>	12
Конституционное и административное право	
Р.К. САРПЕКОВ Сравнительно-правовой анализ правового статуса суда в административном судопроизводстве некоторых европейских стран	15
В.Т. КОНУСОВА, К.К. КАНИЕВА Некоторые вопросы совершенствования законодательства о деятельности судов и судебной системы в Республике Казахстан	25
Б.К. НУРГАЗИНОВ, А.С. ТУЛЕПБАЕВА Судебный порядок рассмотрения публично-правовых споров: современное состояние и тенденции развития	34
Гражданское и гражданско-процессуальное право	
Е.А. ДЮСЕНОВ К вопросу о совершенствовании экологических требований в инвестиционной деятельности	42
А.Ж. КИЯЗОВА Некоммерческие организации в общественном мониторинге: правовое регулирование и практика применения	48
С.К. ИДРЫШЕВА Форма сделки и государственная регистрация прав на недвижимое имущество	57
Уголовное право и уголовный процесс	
А.Н. АХПАНОВ, Л.Е. НУРЛУМБАЕВА Критерии дефиниции «очевидность уголовных правонарушений»	65
Е.В. МИЦКАЯ Досудебная медиация по уголовным делам: состояние и перспективы развития	71
А.Т. КАРИПОВА, Е.А. ОМАРОВ, Б.Ж. ШОТКИН, Н.С. ЭЛИМҚҰЛОВ, Р.Ш. КАРЫМСАКОВ Методика определения стоимости судебных экспертиз: критический экономический анализ	80
Международное право и сравнительное правоведение	
Р.Г. НУРМАГАМБЕТОВ Пределы конституционного регулирования: понятие и классификация в современных условиях развития российского государства	90
А.Е. АБДИРАЙЫМОВА, Б.А. ЖУСИПОВА Международно-правовое регулирование сотрудничества государств в решении вопросов, связанных с продовольственной безопасностью в сельском хозяйстве	97
Правовой мониторинг	
С.И. КЛИМКИН Отдельные вопросы отраслевой структуры частного права	107
А.К. КАНАТОВ, Е.К. АХМЕТОВ Правовое государство без коррупции в судебной системе (анализ конституционно-правовой материи)	116
Г.Б. КЫСЫКОВА Прогнозная оценка эффективности законодательства	124
А.У. КАЛИЕВА Повышение качества законодательства посредством актуализации Классификатора отраслей законодательства Республики Казахстан	134
Из практики законотворчества на государственном языке	
Л.С. ТУРГАНБАЕВА, Т.С. ЕРЕМЕНКО Последствия перехода на латинскую графику: положительные и отрицательные стороны	144
Г.Д. МАКАНОВА, К.А. АЙНАБАЕВА Реализация принципа справедливости в институте дисциплинарной ответственности	149
Трибуна молодого ученого	
А.Ж. КАЛМАГАМБЕТОВ, Г.Н. КУЗЕМБАЕВА О результатах анализа Закона Республики Казахстан «О безопасности игр» (по материалам аналитической справки)	154

А.Б. АРЫСТАН, Г.С. ТАТЕБАЕВА Предпосылки и перспективы введения правовой категории юридических лиц публичного права в Казахстане.....	162
А.Т. БЕКЕН Некоторые вопросы правосубъектности роботов, оснащенных искусственным интеллектом.....	170
Ф.П. ДОСАНОВА, Б.Б. ЕРМЕКБАЕВ О перспективе внедрения административной юстиции в рамках обсуждения некоторых положений проекта Административного процедурно-процессуального кодекса Республики Казахстан.....	176
Д.Б. КАСКАБАЕВА Правовые усилия Казахстана в борьбе с терроризмом.....	185

Хроника научной жизни

Информационное сообщение о рабочей поездке делегации Института законодательства и правовой информации Республики Казахстан, г. Москва, 15-18 октября 2019 года.....	196
Информационное сообщение о рабочей поездке делегации Института законодательства и правовой информации Республики Казахстан, г. Ашхабад (Туркмения), 5-9 ноября 2019 года.....	201
Информационное сообщение о рабочей поездке делегации Института законодательства и правовой информации Республики Казахстан, г. Алматы, 13-15 ноября 2019 года.....	205
Информационное сообщение о круглом столе, г. Нур-Султан, 15 ноября 2019 года.....	209
Информационное сообщение о рабочей поездке делегации Института законодательства и правовой информации Республики Казахстан, г. Москва, 18 ноября 2019 года.....	212
Информационное сообщение о рабочей поездке делегации Института законодательства и правовой информации Республики Казахстан, г. Новосибирск (Российская Федерация), 19-20 ноября 2019 года.....	216
Информационное сообщение о расширенном заседании Ученого совета Института законодательства и правовой информации Республики Казахстан по обсуждению итогов фундаментального и прикладного научного исследования, 22 ноября 2019 года.....	221
Информационное сообщение о расширенном заседании Ученого совета Института законодательства и правовой информации Республики Казахстан по обсуждению итогов фундаментального и прикладного научного исследования, 04 декабря 2019 года.....	226
Информационное сообщение о расширенном заседании Ученого совета Института законодательства и правовой информации Республики Казахстан по обсуждению итогов фундаментального и прикладного научного исследования, 06 декабря 2019 года.....	229

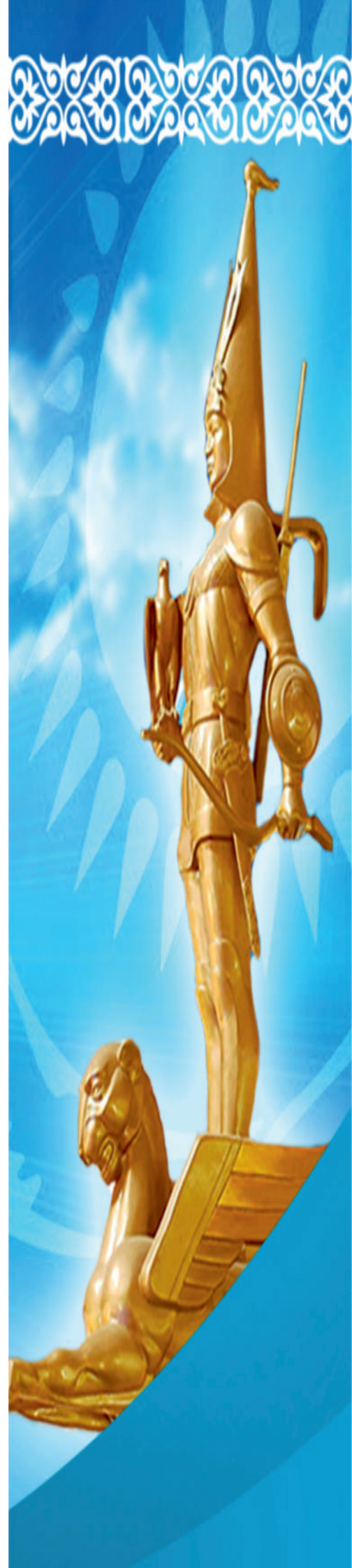
Архивные страницы «Вестника»

Р.К. КАНАТОВ Проблемы совершенствования действующего законодательства Республики Казахстан в области правовой охраны товарных знаков, объектов промышленной собственности и селекционных достижений (по материалам Аналитического отчета фундаментального и научно-прикладного исследования «Совершенствование законодательства в сфере интеллектуальной собственности: учет опыта ОЭСР в условиях участия Казахстана в ЕАЭС и ВТО») (статья в Вестнике ИЗ РК, №4(45)-2016. – С. 232-240).....	233
А. АРЫСТАН Возвращаясь к научной публикации Р.К. Канатова «Проблемы совершенствования действующего законодательства Республики Казахстан в области правовой охраны товарных знаков, объектов промышленной собственности и селекционных достижений».....	241

Библиография

Рецензия на монографию «Региональные аспекты интеграции: Европейский союз и Евразийское пространство» / К. Malfliet, А.И. Абдуллин, Г.Р. Шайхутдинова [и др.] ; отв. ред. Р. Ш. Давлетгильдеев. – М.: Статут, 2019. – 239 с.....	248
--	-----

Мудрые мысли	250
---------------------------	-----

Founder and publisher:
RSE on the REM «Institute
of Legislation and Legal information
of the Republic of Kazakhstan»

Published since 2006

All journal materials are placed
on the website

www.zqai.kz

Included in the list of publications of basic
scientific results of dissertations on legal
sciences (Order CCES MES RK №894
from 05.30.2013)

Editorial Council members

Sarpekov R.K. (Nur-Sultan, Kazakhstan)
– (Chairman)

Abayeldinov E.M. – d.j.s. (Nur-Sultan,
Kazakhstan)

Abyzov R.M. – d.j.s. (Moscow, Russian)

Belih V.S. – d.j.s. (Ekaterinburg, Russian)

Gubin E.P. – d.j.s. (Moscow, Russian)

Melnik R.S. – d.j.s. (Kiev, Ukraine)

Moiseev A.A. – d.j.s. (Moscow, Russian)

Muromcev G.I. – d.j.s. (Moscow, Russian)

Rahmetov S.M. – d.j.s. (Nur-Sultan,
Kazakhstan)

Malinovski V.A. – d.j.s. (Nur-Sultan,
Kazakhstan)

Unzila Shapak – d.j.s. (Nur-Sultan,
Kazakhstan)

Chief Editor

Dyussenov Ye.A. – c.j.s.

Editorial Board members

Azer Aliyev – PhD (Kiel, Germany)

Aiymbetov M.A. – Honored Worker
of Culture of Kazakhstan, (Nur-Sultan,
Kazakhstan)

Bainiyazova Z.S. – c.j.s. (Saratov, Rus-
sian)

Kazbayeva A.G. – c.j.s. (Nur-Sultan,
Kazakhstan)

Kaziye Z.G. – c.j.s. (Nur-Sultan, Kazakh-
stan)

Kiyazova A.Zh. – (Nur-Sultan, Kazakh-
stan)

Konusova V.T. – c.j.s. (Nur-Sultan, Ka-
zakhstan)

Kulzhabayeva Zh.O. – c.j.s. (Nur-Sultan,
Kazakhstan)

Kulikpayeva M.Zh. – PhD (Nur-Sultan,
Kazakhstan)

Nurgazinov B.K. – c.j.s. (Nur-Sultan,
Kazakhstan)

Nurmagambetov R.G. – PhD
(Chelyabinsk, Russian)

Primashev N.M. – c.j.s. (Nur-Sultan,
Kazakhstan)

Rakhimberdin K.H. – d.j.s. (Ust-
Kamenogorsk, Kazakhstan)

Tegizbekova Zh.Ch. – c.j.s. (Bishkek,
Kyrgyzstan)

The editorial staff

Dzhamburshin K.A.

Koltubayeva G.B.

Yerdesheva D.T.

Zhumageldina B.Zh.

Bailenova A.K.

tel.: 8 (7172) 26-61-29

*The certificate of registration of mass media
№17761-G from 25.06.2019 from
the Information Committee of the Ministry
of Information and Communications
of the Republic of Kazakhstan
(Number and date of primary registration
№6592-Zh.07.09.2005.)*

Address:

The Republic of Kazakhstan,
010000, Nur-Sultan, D. Konaev str., 12/1
BC «On the water-green boulevard»
tel.: 8 (7172) 57-03-42

www.zqai.kz

e-mail: instzak-kz@mail.ru,
institutzakonodatelstva@gmail.com

CONTENT

Editorial	10
<i>Speech of the Vice Minister of Justice N.V. Pan at the 1st meeting of the Council on improvement of the legislative process under the Senate of the Parliament of the Republic of Kazakhstan, December 5, 2019</i>	12
Constitutional and Administrative Law	
R.K. SARPEKOV Comparative legal analysis of the legal status of the court in administrative proceedings of some european countries.....	15
V.T. KONUSOVA, K.K. KANIEVA Some issues of improvement of the legislation on the activities of the courts and the judicial system in the Republic of Kazakhstan.....	25
B.K. NURGAZINOV, A.S. TULEPBAEVA Judicial procedure for the consideration of public and legal disputes: current state and development trends.....	34
Civil and Civil Procedural Law	
Y.A. DYUSSEN OV To the question of improvement of environmental requirements in investment activities.....	42
A. Zh. KIYAZOVA Non-profit organizations in public monitoring: legal regulation and practice of application.....	48
S.K. IDRYSHEVA Form of transaction and state registration of rights to real estate property.....	57
Criminal law and Criminal procedure	
A.N. AKHPANOV L.Y. NURLUMBAYEVA Criteria for definition credibility of criminal offenses.....	65
E.V. MITSKAYA Pre-trial mediation in criminal cases: state and prospects of development.....	71
A.T. KARIPOVA, Y.A. OMAROV, B.J. SHOTKIN, N.S. ALIMKULOV, R.SH. KARYMSAKOV Method of determination of the cost of judicial examination: critical economic analysis.....	80
International and Comparative law	
R.G. NURMAGAMBETOV Limits of constitutional regulation: concept and classification in modern conditions of development of the Russian state.....	90
A.E. ABDIRAIYMOVA, B.A. ZHUSSIPOVA International legal regulation of cooperation of States in solving issues related to food security management in agriculture.....	97
Legal monitoring	
S.I. KLIMKIN Selected issues of the civil law branches' structure.....	107
A.K. KANATOV, E.K. AKHMETOV Legal state without corruption in the judicial system (analysis of constitutional and legal matter).....	116
G.B. KYSSYKOVA Predictive assessment of the effectiveness of legislation.....	124
A.U. KALIEVA Improvement of the quality of legislation through updating Classifier of branches of legislation of the Republic of Kazakhstan.....	134
From the lawmaking practice in the official language	
L.S. TURGANBAEVA, T.S. EREMENKO On negative and positive consequences of the transition to the latin graphics.....	144
G.D. MAKANOVA, K.A. AINABAYEVA On certain grammatical issues of international agreements.....	149
Young scholar tribune	
A.ZH. KALMAGABETOV, G.N. KUZEMBAEVA «On the results of the analyses of the law of the Republic of Kazakhstan «On the safety of toys» (based on materials from the analytical report).....	154

A. ARYSTAN, G. TATEBAYEVA The prerequisites and prospects of introduction of the concept «Legal entities under public law» into Kazakhstan law.....	162
A. BEKEN Certain issues of the legal personality of robots with artificial intelligence.....	170
F.P. DOSSANOVA, B.B. YERMEKBAYEV On the perspective of administrative justice implementation in the framework of discussion provisions of the draft Administrative procedural code of the Republic of Kazakhstan.....	176
D.B. KASKABAYEVA The legal efforts of Kazakhstan struggle terrorism.....	185

The Chronicle of Scientific Life

Information note on the working trip of the delegation of the Institute of legislation and legal information of the Republic of Kazakhstan, Moscow, 15-18 October 2019.....	198
Informational note on the working visit of the delegation of the Institute of legislation and legal information of the Republic of Kazakhstan, Ashgabat (Turkmenistan), November 5-9, 2019.....	203
Information note on the working trip of the delegation of the Institute of Legislation and Legal Information of the Republic of Kazakhstan, Almaty, November 13-15, 2019.....	207
Informational note on the round table, Nur-Sultan, November 15, 2019.....	210
Informational note on the working trip of the delegation of the Institute of Legislation and Legal Information of the Republic of Kazakhstan, Moscow, November 18, 2019.....	213
Information note on the working trip of the delegation of the Institute of Legislation and Legal Information of the Republic of Kazakhstan, Novosibirsk (Russian Federation), November 19-20, 2019.....	217
Information note on the expanded meeting of the Academic Board of the Institute of Legislation and Legal Information of the Republic of Kazakhstan to discuss the results of fundamental and applied scientific research, November 22, 2019.....	223
Information note on the joint meeting of the Academic Board of the Institute of Legislation and Legal Information of the Republic of Kazakhstan and National Academic and Practical Center “Til-Kazyna” named after Sh. Shayakhmetov, December 4, 2019.....	227
INFORMATION NOTE on the expanded meeting of the Academic Board of the Institute of Legislation and Legal Information of the Republic of Kazakhstan to discuss the results of fundamental and applied scientific research, December 6, 2019.....	231

The archive pages of the «Bulletin»

R.K. KANATOV Problems of improvement of the law of the Republic of Kazakhstan in the legal protection of trademarks, industrial property objects, selection achievements (Based on the analytical report of the fundamental and applied scientific research «Improvement of legislation in the field of intellectual property: the account of the OECD experience in terms of participation of Kazakhstan in the EAEC and the WTO»).....	233
A. ARYSTAN Back to the article of the Master of laws R.K. Kanatov «Problems of improvement of the law of the Republic of Kazakhstan in the legal protection of trademarks, industrial property objects, selection achievements».....	241

Bibliography

Review on the monograph «Regional aspects of integration: European Union and Eurasian space» / K. Malfliet, A.I. Abdullin, G.R. Shaikhutdinova [et al.]; resp. ed. R. Sh. Davletgildev. - Moscow: Statute, 2019. - 239 p.....	248
---	-----

Wise thoughts	250
----------------------------	-----

ЛИТЕРАТУРА

1. Г. Каратаева. Истории казахского алфавита: арабская графика – латиница – кириллица: <https://tengrinews.kz/article/639/>. Қаралған күні: 04.10.2018
2. Н. Ә. Назарбаев. «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» бағдарламалық мақала.». «Егемен Қазақстан» жалпыұлттық республикалық газет. № 70 (29051). 2 Сәуір, 2017.1-2 беттер.
3. Сарсембаев М.А. Латын әліпбиіне көшу – заман талабы // Л.Н. Гумилев атындағы Еуразиялық Ұлттық университеті. Халықаралық құқық кафедрасының ғылыми еңбектері. Шығарылым-3 // Қарабаев Ф.Ж. редакциялауымен. - Астана, 2017. - 217-226 бб.

REFERENCES

1. G. Karataeva. Istorii kazakhskogo alfavita: arabskaya grafica – latinitca – kirillitca: <https://tengrinews.kz/article/639/>. Karalghan kun:04.10.2018
2. N.A. Nazarbayev. «Bolashakka bagdar: ruhani jangiru» bagdarlamalik makala. / «Egemen Kazakhstan jalpiulttik respublikalik gazet. № 70 (29051). April 2, 2017.1-2 pages.
3. Sarsembaev M.A. Latin alipbiine koshu – zaman talabi // L.N. Gumilyov atindagi Eurasian ulttik university. Halikaralik kukik kafedrasinin gilimi enbekteri. Shigarilim-3//Qarabaev F.Zh. redakcijalauymen. - Astana, 2017. - P. 217-226.

ӘӨЖ 81'36:327(094)

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ КЕЛІСІМДЕРДЕГІ КЕЙБІР ГРАММАТИКАЛЫҚ МӘСЕЛЕЛЕР ТУРАЛЫ

Ғалия Дюсембайқызы Мақанова

Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты Лингвистика орталығы Нормативтік құқықтық актілер және халықаралық шарттар жобаларының ғылыми-лингвистикалық сараптамасы секторының ғылыми қызметкері; Нұр-Сұлтан қ., Қазақстан Республикасы; e-mail: makanova.gd@gmail.com

Қымбат Әбілқайырқызы Айнабаева

Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты Лингвистика орталығы Нормативтік құқықтық актілер және халықаралық шарттар жобаларының ғылыми-лингвистикалық сараптамасы секторының ғылыми қызметкері; Нұр-Сұлтан қ., Қазақстан Республикасы; e-mail: ajnabaevak@mail.ru

Түйін сөздер: халықаралық келісім; грамматика; мемлекеттік тіл.

Аннотация. Қазақстан Республикасының демократиялық, зайырлы, құқықтық және әлеуметтік мемлекет ретінде қалыптасуында Қазақстан Республикасы қатысушысы болуға ниеттенетін халықаралық шарттардың, сондай-ақ халықаралық шарттардың маңызы зор.

«Қазақстан Республикасының халықаралық шарттары туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 2-бабы 2-тармағында «Қазақстан Республикасының ұлттық мүдделеріне сай келмейтін, Қазақстан Республикасының ұлттық қауіпсіздігіне нұқсан келтіретін немесе тәуелсіздігінен айырылуына әкеп соғатын халықаралық шарттарды жасасуға жол берілмейді» деп көзделген. Сонымен қатар халықаралық құжаттар қоғамдық тыныс-тіршіліктің түрлі салаларын қамтиды әрі еліміздің өсіп-өркендеуіне, жан-жақты дамуына, саяси аренада өз орнына айтарлықтай ықпал етеді.

Қазақстан Республикасы қатысушысы болуға ниеттенетін халықаралық шарттар бойынша, сондай-ақ халықаралық шарттардың жобалары бойынша ғылыми (құқықтық, лингвистикалық, экологиялық, қаржылық және басқа да) сараптама жүргізілуі мүмкін. Қазақстан Республикасы қатысушысы болуға ниеттенетін халықаралық шарттарға, сондай-ақ халықаралық шарттардың жобаларына міндетті ғылыми лингвистикалық сараптаманы Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын уәкілетті ұйым, атап айтқанда, Заңнама

және құқықтық ақпарат институтының Лингвистика орталығы жүргізеді.

Ғылыми лингвистикалық сараптама жүргізу кезінде қазақ және орыс тілдеріндегі мәтіндердің тең түпнұсқалығы қамтамасыз етіледі. Мәтіндерді салыстырып тексеру барысында мемлекеттік тілдегі мәтінге баса назар аудару қажет. Себебі халықаралық құжаттарда түрлі тілдік кемшіліктерге жол берілмеуге тиіс.

Лингвистика орталығының іргелі зерттеу жұмысын жүргізуінің де басты мақсаты халықаралық құжаттардың мемлекеттік тілдегі мәтінінің сапасын барынша жақсарту болып табылады.

Аталған мәселе осы мақаламыздың арқауы болғанын атап өткен жөн.

О НЕКОТОРЫХ ГРАММАТИЧЕСКИХ ВОПРОСАХ МЕЖДУНАРОДНЫХ СОГЛАШЕНИЙ

Маканова Галия Дюсембаевна

Научный сотрудник сектора научно-лингвистической экспертизы проектов нормативных правовых актов и международных договоров Центра лингвистики Института законодательства и правовой информации Республики Казахстан; г. Нур-Султан, Республика Казахстан; e-mail: makanova.gd@gmail.com

Айнабаева Кымбат Абилхайровна

Научный сотрудник сектора научно-лингвистической экспертизы проектов нормативных правовых актов и международных договоров Центра лингвистики Института законодательства и правовой информации Республики Казахстан; г. Нур-Султан, Республика Казахстан; e-mail: ajnabaevak@mail.ru

Ключевые слова: международное соглашение; грамматика; государственный язык.

Аннотация. В становлении Республики Казахстан как демократического, светского, правового и социального государства важны международные договоры, участницей которых намеревается стать Республика Казахстан, а также международные договоры.

В соответствии с пунктом 2 статьи 2 Закона Республики Казахстан «О международных договорах Республики Казахстан», не допускается заключение международных договоров, не соответствующих национальным интересам Республики Казахстан, способных нанести ущерб национальной безопасности или ведущих к утрате независимости Республики Казахстан. Вместе с тем международные документы охватывают различные сферы общественной жизни и оказывают существенное влияние на процветание, всестороннее развитие страны, место на политической арене.

По международным договорам, участницей которых намеревается стать Республика Казахстан, а также по проектам международных договоров может проводиться научная экспертиза (правовая, лингвистическая, экологическая, финансовая и другая). Обязательная научная лингвистическая экспертиза международных договоров, участницей которых намеревается стать Республика Казахстан, а также проектов международных договоров проводится уполномоченной организацией, определяемой Правительством Республики Казахстан, а именно Центром лингвистики Института законодательства и правовой информации.

При проведении научной лингвистической экспертизы обеспечивается аутентичность текстов на русском и казахском языках. При сопоставлении текстов необходимо уделить особое внимание на текст на государственном языке, потому как в международных документах не допускается наличие языковых недочетов.

Целью фундаментальной исследовательской работы Центра лингвистики является максимальное улучшение качества текста международных документов на государственном языке.

Следует отметить, что данный вопрос стал лейтмотивом нашей статьи.

ON CERTAIN GRAMMATICAL ISSUES OF INTERNATIONAL AGREEMENTS

Makanova Galiya Duysembayeva

Researcher of the Center for Linguistics of the Institute of Legislation and legal information of the Republic of Kazakhstan; Nur-Sultan, Republic of Kazakhstan; e-mail: makanova.gd@gmail.com

Ainabayeva Kymbat Abilkhairovna

Researcher of the Center for Linguistics
of the Institute of Legislation and legal information
of the Republic of Kazakhstan;
Nur-Sultan, Republic of Kazakhstan;
e-mail: ajnabaevak@mail.ru

Keywords: international agreement; grammar; the official language.

Abstract. In the formation of the Republic of Kazakhstan as a democratic, secular, legal and social state, international treaties, to which the Republic of Kazakhstan intends to become a party, as well as international treaties, are important.

In accordance with paragraph 2 of article 2 of the Law of the Republic of Kazakhstan «on international treaties of the Republic of Kazakhstan», it is not allowed to conclude international treaties that do not correspond to the national interests of the Republic of Kazakhstan, capable of damaging national security or leading to the loss of independence of the Republic of Kazakhstan. At the same time, international documents cover various spheres of public life and have a significant impact on the prosperity, comprehensive development of the country and its place in the political arena.

Under international treaties to which the Republic of Kazakhstan intends to become a party, as well as under draft international treaties, scientific expertise (legal, linguistic, environmental, financial and other) may be conducted. Mandatory scientific linguistic expertise of international treaties to which the Republic of Kazakhstan intends to become a party, as well as draft international treaties is carried out by an authorized organization determined by the Government of the Republic of Kazakhstan, namely, the linguistics Center Of the Institute of legislation and legal information.

During the scientific linguistic expertise authenticity of texts in Russian and Kazakh languages is ensured. When comparing texts, it is necessary to pay special attention to the text in the state language, because international documents do not allow the presence of language defects.

The aim of the fundamental research work Of the center of linguistics is to improve the quality of the text of international documents in the state language.

It should be noted that this issue has become the leitmotif of our article.

Халықаралық шарт ұғымы мемлекеттер және халықаралық құқықтың басқа да субъектілері арасында қатысушылардың халықаралық құқықтары мен міндеттерін белгілейтін келісімді білдіреді. Мақсаты мен міндеті бойынша халықаралық шарттар саяси, экономикалық және арнайы мәселелерді (байланыс, көлік, ғылым, мәдениет) қарастыратын маңыздылығы жоғары құқықтық акт болып табылады. Сондықтан бұл актілерде мемлекеттік маңызы зор мәселелердің қаралуы, оларда мемлекеттік мүдденің биік тұруы ғажап емес.

«Қазақстан Республикасының халықаралық шарттары туралы» Заңның 7-бабына сәйкес Қазақстан Республикасының шет мемлекеттермен екіжақты халықаралық шарттары Қазақстан Республикасының мемлекеттік тілінде және тараптардың келісуі бойынша өзге де тілдерде жасалады. Қазақстан Республикасының халықаралық ұйымдармен екіжақты халықаралық шарттары келіссөздерге

қатысушы тараптардың келісуі бойынша айқындалған тілдерде жасалады. Көпжақты халықаралық шарттар келіссөздерге қатысушы тараптардың келісуі бойынша белгіленетін тілдерде жасалады. Халықаралық шарттарға өзгерістер мен толықтырулар олар жасалған тілдерде ресімделеді¹.

Осыған орай Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Австрия Республикасының Үкіметі арасындағы Инвестицияларды көтермелеу және өзара қорғау туралы келісімнің (бұдан әрі – Келісім) орыс және қазақ тіліндегі мәтіндерін салыстыру барысында кейбір кемшіліктерге жол берілгені анықталды.

Мысалы, осы Келісімнің² орыс тіліндегі мәтінінде 1-бабы 6-тармағында «Нью-Йоркская конвенция» означает Конвенцию о признании и приведении в исполнение иностранных арбитражных решений, принятую в Нью-Йорке 10 июня 1958 года» деген анықтама берілген. Дәл осы тармақтың қазақ тілінде-

¹ «Қазақстан Республикасының халықаралық шарттары туралы» 2005 жылғы 30 мамырдағы Қазақстан Республикасы Заңының 7-бабы. «Әділет» Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің ақпараттық-құқықтық жүйесі. [Электрондық ресурс]. – Қол жеткізу режимі: <http://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z050000054>

² «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Австрия Республикасының Үкіметі арасындағы Инвестицияларды көтермелеу және өзара қорғау туралы келісімді ратификациялау туралы» 2012 жылғы 17 қазандағы Қазақстан Республикасы Заңының 1-бабы. «Әділет» Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің ақпараттық-құқықтық жүйесі. [Электрондық ресурс]. – Қол жеткізу режимі: <http://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z1200000041/compare>

гі редакциясында «Нью-Йорк конвенциясы» 1958 жылғы 10 маусымда Нью-Йоркте қабылданған Шетелдік төрелік шешімдерді тану және орындау туралы конвенция білдіреді.» деп жазылған. Яғни бұл тармақта грамматикалық қателік орын алған, атап айтқанда, «конвенцияны білдіреді» деп жазылу қажет еді. Осыған ұқсас грамматикалық қателік Келісімнің 15-бабының тақырыбында «Істі қарау орны» деп жазылудың орнына «Іске қарау орны» деп жазылып кеткен.

Одан басқа, 5-баптың 2-тармағының орыс тіліндегі редакциясында: «2. В целях настоящей статьи «национальное законодательство в области труда» непосредственно связано со следующими международно-признанными трудовыми правами: ...» деп берілген. Ал қазақ тіліндегі редакцияда стилистикалық кемшілікті байқауға болады: «2. Осы баптың мақсатында «еңбек саласындағы ұлттық заңнама» мынадай халықаралық деп танылған еңбек құқықтарымен тікелей байланысты болады: ...», себебі қазақ тілінің ережесі бойынша сөйлем мүшесі – баяндауыш сөйлемнің соңында орналасуы қажет. Бұл ереже жоғарыда көрсетілген бапта сақталмаған. Осы тұста 2-тармақты былайша редакциялау: «2. Осы баптың мақсатында «еңбек саласындағы ұлттық заңнама» мынадай: ... танылған еңбек құқықтарымен тікелей байланысты болады» ұтымды болар еді деп пайымдаймыз.

Ал енді Келісімнің 15-бабының орыс тіліндегі редакциясына назар аударсақ: «Любое разбирательство в рамках статей 13 – 18 настоящего Соглашения, по запросу любой из сторон спора, проводится в государстве, являющимся участником Нью-Йоркской Конвенции». Бұл сөйлемде «Соглашения», «спора», деген сөздерден кейін орыс тілінің грамматикасы бойынша «үтір» тыныс белгісін қоюға қандай да бір негіз жоқ. Ал «государстве», деген сөзден кейінгі тыныс белгісінің қойылуы оның есімше болуымен түсіндіріледі. Орыс тіліндегі мәтінде дәл осындай артық тыныс белгісінің қойылуы және қойылмауы 19-бапта кездеседі: «Споры между Сторонами касающиеся толкования и/или применения положений настоящего Соглашения решаются, по возможности, путем консультаций». Бұл сөйлемде «по возможности» деген тіркестің екі жағынан «үтір» тыныс белгісін қойып, окшаулаудың қажеті жоқ, себебі бұл сөздер сөйлемде үстеу қызметін атқарып тұр. Ал үстеу сөйлем ішінде тыныс белгісімен ажыратылмайды. Керісінше, көрсетілген сөйлемде қажетті тыныс белгісі қойылмай, пунктуациялық қателікке жол берілген. Яғни бұл жағдайда «Споры между Сторонами, касающиеся толкования и/или применения положений настоящего Соглашения, решаются по возможности путем консультаций» деп қайта

редакциялау әлдеқайда дұрыс әрі орыс тілінің грамматикасына сай болар еді деп пайымдаймыз.

Орыс тіліндегі редакцияда «по возможности» деген сөздерді окшаулап, дұрыс қойылмаған «үтір» тыныс белгісінің қазақ тіліндегі редакцияда «мүмкіндігінше» деп аударылып, сөздің екі жағынан «үтір» тыныс белгісінің қойылуы сияқты орыс тіліндегі мәтінде жаңылысып орын алған тыныс белгілерді қазақ тіліндегі мәтінде дәлме-дәл көшіруге еш негіз жоқ. Бұл сөздер «по возможности», «мүмкіндігінше» екі тілде де қыстырма сөзге жатпайды. Орыс тілінің грамматикасы мен қазақ тілінің грамматикасының бір-біріне ұқсас болып келетінін естен шығаруға болмайды, алайда жоғарыда көрсетілген сөйлемде орыс тіліндегі мәтінде қателесіп қойылған артық «үтір» тыныс белгісінің қазақ тіліндегі мәтінге ықпал еткені дұрыс емес деп пайымдаймыз. Оның үстіне орыс тіліндегі мәтіннің қазақ тіліне аударылуын қамтамасыз ететін мамандардың мұқият болуы артық болмас.

Сонымен қатар артық тыныс белгісінің қойылуы немесе керісінше, дұрыс қойылмауы сияқты орыс тілінің грамматикасы бойынша пунктуациялық қате Келісімнің 20-бабының 1 және 2-тармақтарында бар. Көрсетілген тармақтарда «Сторон», «процесс», «19-25», деген сөздерден кейінгі «үтір» тыныс белгісі артық. Аталған сөздерден кейін тыныс белгісінің қойылуына қандай да бір грамматикалық негіз жоқ. Сол сияқты Келісімнің 26-бабы 1-тармағының орыс тіліндегі редакциясында: «Настоящее Соглашение применяется к инвестициям, осуществленным инвесторами любой из Сторон на территории другой Стороны как до, так и после вступления в силу настоящего Соглашения, в соответствии с ее законодательством.» «Стороны» деген сөзден кейін тыныс белгісі қойылмаған. Орыс тілінің ережесі бойынша «осуществленным инвесторами любой из Сторон на территории другой Стороны» тіркесі екі жағынан үтірге алынып жазылады, себебі қандай? деген сұраққа жауап беріп, «инвестициям» сөзінің мағынасын ашып, орыс тіліндегі «причастный оборот» деген орамға сәйкес келіп тұр. Ал «Соглашения», деген сөзден кейін «үтір» тыныс белгісі артық қолданылған. Осы тармақтың қазақ тіліндегі редакциясы: «1. Осы Келісім екінші Тараптың аумағында кез келген Тараптың инвесторлары осы Келісім күшіне енгенге дейін, сондай-ақ күшіне енгеннен кейін жүзеге асырған инвестицияларға қатысты оның заңнамасына сәйкес қолданылады» деп аударылған. Аталған тармақты «Осы Келісім кез келген Тараптың инвесторлары екінші Тараптың аумағында оның заңнамасына сәйкес осы Келісім күшіне енгенге дейін және одан кейін де жүзеге асырған инвестицияларға қолда-

нылады» деп қайта редакциялау мемлекеттік тілдегі заңнама стилистикасы жағынан дұрыс деп пайымдаймыз. Жоғарыда атап өткен орыс тіліндегі «причастный оборот» деген орамға сәйкес пунктуациялық қателік аталған баптың 2-тармағында да орын алған. Атап айтқанда, «2. Настоящее Соглашение не применяется к уже урегулированным требованиям или процессам, предусмотренным в статье 13 настоящего Соглашения». Бұл сөйлемде «Соглашения» деген сөзден кейін «үтір» тыныс белгісін қойып, тармақты: «2. Осы Келісім осы Келісімнің 13-бабында көзделген, реттеліп қойған талаптарға немесе процестерге осы Келісім күшіне енгенге дейін қолданылмайды» деп қайта редакциялау қажет.

Жоғарыда көрсетілген пунктуациялық, стилистикалық және грамматикалық қателіктер бір ғана халықаралық келісімнің қазақ тіліндегі мәтіні мен орыс тіліндегі мәтінін салыстыру арқылы анықталған кемшіліктер екенін атап өткен жөн. Қолданыстағы заңдар мен халықаралық шарттардың екі тілдегі

мәтінін салыстыра отырып, теңтүпнұсқалылығын қамтамасыз ету бойынша іргелі зерттеу жұмысын жүргізу барысында осыған ұқсас кемшіліктердің болатыны сөзсіз. Бұған себеп орыс тіліндегі мәтіннің ағылшын тілінен аударылып, пунктуациясы мен стилистикасына мән бермеуде болар мүмкін. Оның үстіне халықаралық шарттар негізінен ағылшын тілінен орыс тіліне, одан кейін қазақ тіліне аударылатынын ескерсек, пунктуациялық қателердің орын алуы ғажап емес. Одан басқа, ағылшын тіліндегі шарттар мен келісімдерде заң техникасы, пунктуациялық ережелер сияқты тілдік емле ерекшеліктері сақталмайды. Нәтижесінде мемлекеттік тілдегі мәтін сапасының нашарлауы ғажап емес, өйткені орыс тіліндегі мәтінде грамматикалық ережелері барлығы дерлік сақтала бермейді.

Қорыта келе айтарымыз, іргелі зерттеу жұмыстарын жүргізу мақсаты мемлекеттік тілдегі мәтіннің сапасына көңіл бөлу, оны жақсарту болса, қазақ тіліндегі заң тілінің қалыптасуына өз үлесімізді қосқанымыз деп есептейміз.

